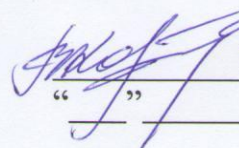

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут механічної інженерії, транспорту та
природничих наук
Кафедра екології та біотехнологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної
та методичної роботи

 В.В. Костін
“ ” 2022 року

СИЛАБУС
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГАЛУЗЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 193 – «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»
ПЕРШОГО (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
(БАКАЛАВР)

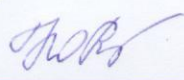
КРЕМЕНЧУК 2022

Силабус з навчальної дисципліни «Екологічні аспекти галузевої діяльності» циклу загальної підготовки зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Розробник: Ригас Т. Є., к. т. н., доцент кафедри екології та біотехнологій

Затверджено на засіданні кафедри екології та біотехнологій

Протокол від «26» 08 2022 року № 1

Завідувач кафедри екології та біотехнологій (Новохатько О. В.)

«26» 08 2022 року

Силабус схвалено гарантом освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій», спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» – кафедри цивільної безпеки, охорони праці, геодезії та землеустрою

Протокол від «29» 08 2022 року № 1

Голова (Міхов Б.)

	Силабус з навчальної дисципліни «Екологічні аспекти галузевої діяльності» циклу загальної підготовки Рівень вищої освіти: перший рівень «Бакалавр» Освітня програма: 193 – «Геодезія та землеустрій»
	Рік навчання I, семестр I Кількість кредитів: 6,5, Мова викладання: українська Звітність: іспит

Викладач

Прізвище, ім'я, по батькові	к. т. н., доц. Ригас Тетяна Євгенівна
Профайл викладача	http://biotech.kdu.edu.ua/content/about/sklad_kafedry/rigas-tetyana-yevgeniivna.html
Контактна інформація	Ел. адреса: tinarsgas7@gmail.com Телефони: +38(097)5824977;
Розклад занять	http://193.189.127.179:5010/time-table/teacher?type
Графік консультацій	http://biotech.kdu.edu.ua

Опис дисципліни

Викладання та навчання. Лекції та практичні заняття (на основі проблемного викладу, застосування частково пошукових методів), самостійна робота з використанням навчальної та науково-практичної літератури, консультування з викладачами.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є екосистеми і вплив на них різних галузей господарювання.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Екологічні аспекти галузевої діяльності» належить до дисциплін циклу загальної підготовки, її вивчення базується на знаннях з біології та математики за програмою середньої школи.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів необхідної бази знань з теоретичних і практичних питань сучасної екології; надання уявлення про механізм впливу людської діяльності на стан довкілля і зворотну дію, аналіз основних джерел впливу на оточуюче природне

середовище та першочергових вимог щодо його збереження; засвоїти понятійно-термінологічний апарат, що використовується в комплексному аналізі природних екологічних процесів і явищ; формування у студентів наукового практичного світогляду, аналітичного мислення, які сприятимуть вирішенню екологічних проблем сьогодення; закласти в майбутніх спеціалістів основ екологічної культури.

Компетентності та програмні результати навчання.

Вивчення дисципліни дає можливість здобути **компетентності**, потрібні для подальшої професійної діяльності:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК09. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

СК01. Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою.

СК02. Здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізико-математичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

СК06. Здатність виконувати дистанційні, наземні, польові та камеральні дослідження, інженерні розрахунки з опрацювання результатів досліджень, оформляти результати досліджень, готувати звіти при вирішенні завдань геодезії та землеустрою.

Очікувані **програмні результати навчання**:

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності.

РН3. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

РН5. Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

РН11. Організовувати та виконувати дистанційні, наземні, польові і камеральні роботи в сфері геодезії та землеустрою, оформляти результати робіт, готувати відповідні звіти.

Структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		Лек.	Пр..	Інд.	С.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Екосистемний рівень організації матерії.	50	10	8		32
Тема 1. Предмет, метод, сутність і завдання екології.		2	2		8
Тема 2. Екосистемний рівень організації матерії.		4	2		8
Тема 3. Біосфера – глобальна екосистема землі.		2	2		8
Тема 4. Глобальна екологічна криза.		2	2		8
Змістовий модуль 2. Антропогенний вплив на довкілля.	116	18	20		78
Тема 5. Антропогенний вплив на навколишнє середовище.		2	2		8
Тема 6. Атмосфера. Забруднення атмосфери. Глобальні екологічні проблеми.		2	2		8
Тема 7. Гідросфера. Забруднення гідросфери. Засоби очищення стічних вод..		2	2		8
Тема 8. Літосфера. Забруднення літосфери.		2	2		8
Тема 9. Забруднення довкілля та здоров'я людини. Нормування якості стану довкілля.		2	2		8
Тема 10. Радіація та радіоактивне забруднення.		2	4		8
Тема 11. Економічні механізми охорони природного середовища та раціонального природокористування.		2	2		10
Тема 12. Екологічний моніторинг довкілля. Контроль якості стану довкілля в Україні.		2	2		10
Тема 13. Екологічна і соціальна ефективність здійснення природо захисних заходів.		2	2		10
Змістовий модуль 3. Екологічні аспекти геодезії та землеустрою.	44	8	6		30
Тема 14. Теоретичні засади екологічної безпеки землекористування		8	6		30
ІНДЗ					
Семестровий контроль (залік, іспит)		іспит			
Усього годин	210	36	34		140

Політика оцінювання

Оцінювання завдань, терміни їх виконання

№ з/п	Завдання	Терміни виконання	Критерії оцінювання
1	Завдання до практичних занять	Щотижня, згідно розкладу	Самостійність, правильність виконання завдань, вчасність виконання завдань
2	Підготовка теоретичних питань (у тому числі питання, відведені на самостійне опрацювання)	Щотижня, згідно розкладу	Самостійність, правильність, логічність, відповідність темі, оригінальність
3	Модуль 1, модуль 2, модуль 3, (іспит)	Наприкінці семестру	Самостійність, правильність виконання завдань

При оцінюванні студента враховується наступне:

1. Відвідування лекційних і практичних занять.
2. Активна участь на лекційних та практичних заняттях.
3. Вчасне виконання і захист практичних робіт.
4. Опрацювання базової та допоміжної літератури.
5. Вчасне виконання завдань для самостійної роботи, домашніх завдань.

Розподіл балів, що отримують студенти

	Поточне тестування та самостійна робота															Сума
	Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2									модуль №3		
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	100
Лекції	0,5	0,5	0,5	0,5	1	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	10
Практичні заняття	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	2	22
опитування, (максимальний бал)	5				5									6		16
Контрольні роботи, тестови (максимальний бал)				6									8		8	22
реферати, доповіді (додаткові)	10															10
Складання іспиту	20															20

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

1. Пропущені заняття (лікарняні, мобільність, і т.ін.)

Пропущені заняття необхідно відпрацювати. Для цього здобувач освіти має виконати індивідуальні завдання за пропущеними темами.

2. Поведінка в аудиторії.

Усі учасники освітнього процесу мають дотримуватися етичних норм. Здобувач вищої освіти зобов'язаний старанно та сумлінно навчатися протягом усього періоду навчання. Водночас він повинен підтримувати інших у прагненні поглиблювати знання та виконувати свої обов'язки.

Від викладача вимагається доброзичливе, серйозне і тактовне ставлення до здобувачів вищої освіти.

3. Академічна доброчесність. У КрНУ діє Кодекс академічної етики http://www.kdu.edu.ua/Documents/Kodeks_akadem_etyky_KrNU.pdf, «Положення про перевірку наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних і навчальних робіт на академічний плагіат», на основі якого розроблена «Інструкція щодо перевірки випускних кваліфікаційних робіт на академічний плагіат із використанням програмно-технічних засобів» http://www.kdu.edu.ua/Documents/metod_instruczija_plagiat_2019.pdf.

4. Визнання результатів навчання, отриманих унаслідок неформальної освіти та здобутих в інших ЗВО, відбувається на основі: http://www.kdu.edu.ua/uch_otd/nef_osvita.rar

5. Інтеграція студентів із обмеженими можливостями. Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій. Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://krnu.org/enrol/index.php?id=1551>

Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Методичні вказівки щодо виконання практичних занять.
4. Методичні вказівки щодо самостійної роботи.
5. Питання до іспиту.

Рекомендована література

Базова

1. Загальна екологія: підручник / Л. І. Соломенко, та ін. Київ: НУБіП України, 2017. 312 с
2. Житова О. П., Романчук Л. Д., Загальна екологія: [навч. посіб.] / за ред. О. П. Житової; Житомир. нац. агрокол. ун-т., Житомир: ЖНАЕУ, 2019. 201с.
3. Гродзинський М. Д. Ландшафтна екологія. Київ: Знання, 2014. 550 с.
4. Гуцуляк В. М., Максименко Н. В., Дудар Т. В., Ландшафтна екологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 284 с.
5. Іванов Євген Радіаційна екологія: навчально-методичний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 217 с.
6. Соломенко Л. І., Боголюбов М. В., Волох А. М., Загальна екологія: підручник. вид. друге випр. і доп. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 352 с.
7. Екологічна безпека. підручник / В. М. Шмандій та ін. Херсон: Олді-плюс, 2017. 336 с
8. Сталий розвиток довкілля : навч. посіб. / Л. М. Маркіна [та ін.] ; Нац. ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. - Миколаїв : НУК, 2020. - 222, с.
9. Технології захисту навколишнього середовища : підручник / Вінниц. нац. техн. ун-т. - Херсон : ОЛДІ-плюс, 2019 .Ч. 1 : Захист атмосфери / [В. Г. Петрук та ін.]. - 2019. - 431 с.
10. Клименко М. О., Клименко О. М., Клименко Л. В. Радіоекологія : підручник. – Рівне : НУВГП, 2020. – 304 с.
11. Лук'янова Л. Б Основи екології, методика екологізації фахових дисциплін: Навчально-методичний посібник для викладачів. – Вид. 2-ге змінене і доповнене. – Київ : ТОВ «ДСК – Центр». – 210 с.

Додаткова література

12. Глобальні зміни клімату: економіко-правові механізми імплементації Кіотського протоколу в Україні / за ред. В. Я. Шевчука. – К. : Геопринт, 2005. – 150 с.
13. Екологічна біотехнологія: принципи створення біотехнологічних виробництв : навчальний посібник / Л. Д. Пляцук, Є. Ю. Черниш. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 293 с.
14. Л. А. Безденежних, В. М. Шмандій, О. В. Харламова, Т. Є. Ригас. Екологічні наслідки застосування пестицидів у контексті впливу на людину // Науковий журнал «Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського», №4/2021, С. 75-82.
15. Напрямки вдосконалення природоохоронної діяльності в Збройних . Силах України : наук.-методич. посібн. / за ред. О. І. Лисенка, С. М. Чумаченька, Ю. І. Ситника. – К. : ННДЦ ОТ і ВБ України, 2006. – 424 с.
16. Олійник Я. Б. Основи екології : підручник / Я. Б. Олійник, П. Г. Шищенко, О. П. Гавриленко. – К. : Знання, 2012. – 558 с.
17. Ecological safety performance in the Kremenchuk industrial region under action of induced earthquakes/ V. M. Shmandiy, O. V. Kharlamova, T. E. Rigas// Naukovyi Visnyk NNU, 2018. - № 5(167). - P. 115-121

Інформаційні ресурси

18. Веб-сторінка Екологічної програми Європейської комісії. – Режим доступу : <http://www.europa.eu.int/comm/dgs/environment/index en.htm>.
19. Екологічна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://csf.colorado.edu/ecol-econ/>
20. Екологічні сторінки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nature.org.ua>.
21. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та в справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи. – Режим доступу : <http://www.mns.gov.ua>.
22. Офіційний сайт Міністерства екології і природних ресурсів України. – Режим доступу : <https://mepr.gov.ua/>